

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 5. De accidentibus Baptismi, quæ ritus, & ceremoniæ illius dicuntur,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

sanctæ Trinitatis. Ad idem confirmandum Suarez addit auctoritates Patrum, & hanc rationem. Quod cum ex cap. Debitum De baptismo, baptismus sit sacramentum fidei: & ex cap. Veniens, De presbyt. non baptiz. baptismus sit fundamentum omnium sacramentorum, fiat in eo expressa professio Evangelica fidei: ideoque oporteat in eo tradendo fieri expressam inuocationem Trinitatis: quæ est primum obiectum, & fundamentum totius fidei, & principalis causa omnium sacramentorum ac mysteriorum nouæ legis.

Atque hinc sequitur primo, omnem illam mutationem per quam expressa inuocatio Trinitatis mutatur in implicitam, vel confusam, esse contra veritatem, & substantiam formæ baptismi: & ideo nullum esse baptismum, qui datur, dicendo baptizo te in nomine Dei; & secundum probabilior sententiam, cum etiam qui daretur in nomine Domini Iesu: vel in nomine Christi, non exprimendo alias personas. Quam sententiam locis cit. propugnant Bellarm. Gregorius à Valen. & Suarez, post plures alios quorum hic meminit. Pro ijs autem qui contrariam sequuntur, duo potissimum faciunt. Alterum, quod ex actus Apostolorum habeatur datus baptismus in nomine Christi, cap. 2. 8. 10. & 19. Alterum, quod Nicolaus Papa (prout referitur in cap. *Aquidam Iudæo, De consecr. dist. 4.*) statuerit, verum esse baptismum in nomine tantum Christi collatum, sicut in Actis Apostolorum legitur.

29. Ad quorum prius responderi potest, non esse probabile Apostolos baptizasse alia forma, quam quæ à Christo præscripta erat, quando dixit, Docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti (de qua re bene sua est in citata sect. 3. §. superfl.) ideoque baptismum datum in nomine Domini nostri Iesu Christi, non esse eo sensu intelligendum, ut existimeretur quod Apostoli baptizando vterentur hac forma, Ego te baptizo in nomine Christi: sed alio sensu, qui esse potest, vel quod baptizarint in fide Christi, vel quod auctoritate Christi, vel quod in morte Christi, iuxta illud ad Rom. 6. Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus: vel quod baptismum instituto à Christo: ad differentiam baptismi Ioannis: vel denique in nomine Christi, non quidem solius, sed adiuncto etiam Patre, & Spiritu sancto dicendo fortassis, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij eius Iesu Christi, & Spiritus sancti.

Ad posterius eadem responsio adhiberi potest. Nec obstat particula, *tantum*, in citato cap. posita, quæ ut notat Suarez, censeri potest addita ad indicandum sola Christi appellatione cum duabus alijs personis sufficienter significari secundam sacrosanctæ Trinitatis personam: dicendo, Ego te baptizo in nomine Patris, & Christi, & Spiritus Sancti. Vel dicendum est cum Soto in 4. dist. 3. quest. unica art. sexto in fine, Nicolai Papam non definiisse id, ut Pontificem; sed de eo suam explicuisse sententiam, ut priuatum Doctorem. Vbi aduerte in decretis Romanorum Pontificum spectandum esse potissimum quidnam ex instituto decernatur, non quid obiter dicatur. Nicolao autem Papæ fuisse propositam questionem, Vtrum illi, qui à quodam Iudæo essent baptizati, vere baptizati essent. Cui questionem, quod responderet, nempe esse verum baptismum, decernitur ex instituto: neque licet illud in controuersiam reuocare. Cetera vero, quoniam obiter ab eo dicuntur (quantum quidam de illis non interrogabatur) non sunt paræ fidei. Vnde Pelagius Papa cum ex instituto interrogatus esset de istius generis baptismo: vtrum scilicet valeret baptismus collatus in nomine Domini, respondit negatiue ut habetur ex cap. Si reuera, De consecr. dist. 4. atque adeo contra sententiam Nicolai Papæ, docentis baptismum collatum in nomine Christi validum esse.

30. Porro De essentia formæ baptismi est vt in ea non solum Trinitatis personarum, sed etiam naturæ vnitatis significetur: quod fit per particulam *in nomine*: ita necessariam ad hoc sacramentum, vt iudicio Syluestri, in verbo, *Baptismus*, primo quest. 11. Concl. 4. & Angel. eodem verbo 2. §. 6. & 7. vt nullus sit baptismus, si omittatur, in, vel dicatur, In nominibus. Quod bene explicatū videri potest apud Suarezium in ead. est. 3. concl. 2. sicut & in seq. sect. 4. vtrū necessariū sit in forma baptismi tres personas sub nominibus Patris, & Filij, &

Spiritus sancti exprimere: nec sufficiat dicere, in nomine genitoris, & geniti, & ab vtroque procedere: sicut in nomine Trinitatis: aut in nomine vnus & trini: aut in nomine trium personarum, & sic de similibus. Quæ res in speculatione quidem difficultatem habet, Scholasticis tamen in quendam præctice tamen certum est: graue peccatum esse mutationem eiusmodi faceret: tum propter verba Christi, & consuetudinem Ecclesiæ: tum propter scandalum: quod alijs adferre potest: talis præsumptio nouitas: tum etiam propterea quod sacramentum redditur dubium, itaut ipsum iterandum sit sub conditione, quemadmodum Suarez ipse sub finem eiusdem sectionis quartæ monet.

Talis vero dubii ratio consistit in eo, quod personæ diuinæ constituantur, & distinguantur per relationes paternitatis, filiationis, & spirationis, passiuæ: eademque personæ debeant in forma baptismi exprimi, si eundem eas maxime rationes, quibus constituantur, & inter se distinguuntur. Ad quam distinctionem indicandam, quia particula *&*, facit aliquid; Sylu. loco citato cum Innocentio ad cap. 1. de baptismo, sentit ea omissa non perferri sacramentum, nisi suppleatur per aliquam æquipollentem. Quod quia aliquid habet: probabilitatis, talis omisio (sufficientem causam præteret baptismum iterandi sub conditione).

Ex dictis relinquatur, cum baptismus vulgaris lingua confertur (vt potest, immo consultum est, quando minister nescit bene profere Latine: quod à Victoria tangit in summa, De sacram. quest. 18.) dandum esse operari, vt usurpentur verba, quæ in eo idiomaticè interpretentur proprie verba, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. De quibus quomodo coniungi debeant cum materiæ applicatione, dicendum hic est, nisi id iam satis constaret ex dictis in proxime præced. libro cap. 3. addito eo de quod admonet Greg. à Valen. disp. 4. quest. 1. puncto 3. quia moralis vsus verborum de præsentibus, non admittit, vt illud quod præcessit, significetur tanquam præsens: curandum esse vt forma verborum proferatur antequam ablutio finita sit. Porro quod apud eundem ibidem explicatur habetur, baptismum diuinam institutionem non esse iterabilem, in sequen. cap. 7. commodius tradetur. Sufficit in præsentiarum notari, in Ecclesia baptizantem sub conditione eum, qui iam domi baptizatus sit, peccare mortaliter: quia iteratio baptismi sub conditione, permittitur tantum in illis, de quibus re diligenter perquisita, dubium relinquatur, an baptismum rite suscepissent. Tunc enim baptismus ille toleratur, quia non censetur iteratum, quod sciri non potest esse factum, cap. Solemnitates 1. De consecr. dist. 1. neque interuenit temeritas præsumptionis, vbi est diligentia pietatis cap. Si nulla, De consecr. dist. 4. Alias autem nunquam fas est etiam sub conditione baptismum alicui ministrare, iuxta cap. Cum itaque, eadem dist. 4. vbi bona ratio tangitur, quod scilicet iteratio baptismi aduersetur fidei, qua profitemur vnum baptismum in remissionem peccatorum. Accedit, quod si qualecumque dubium sufficeret ad talem iterationem, ea posset passim vsurpari, cum passim aliquæ causæ (est in sufficientes) occurrant dubitan. An rite administratus fuerit nobis baptismus. Vnde sequendum est, quod habetur in seq. nu. 54.

CAPVT V.

De accidentibus Baptismi, que ritus, ceremonie illius dicuntur.

SVM MARI VM.

32. Causa instituendi ceremonias baptismi, & peccatum eas omittentium.
33. Reuocatio ceremoniarum baptismi ad tria capitula.
34. Ceremonia non adhibita vt par est, postea adhibenda.
35. Tempus, locus, cultus externus ministri, & aque qualitas, que requiruntur ad licitam administrationem baptismi.
36. Documenta de patris, seu suscipientibus baptizatum.

EXPOSITIO is quæ ad Baptismi substantiam spectant, consequenter de illius accidentibus est dicendum: quod nomine intelliguntur ritus, seu ceremonie, tanquàm debite

circumstantiæ seruandæ in solemnî administratione baptis-
mî. De quibus agentes tam recentiores, quam antiquo-
res auctores Henricus commemorat lib. 2. Theologia
Moralis cap. 13. in margine initio. Car autem instituentiæ
fuerint tales ceremoniæ, tres rationes D. Thomas reddit in
3. 2. 2. q. 66. art. 10.

Prima est, deuotio fidelium: siue, vt cum maiore reue-
rentia, & pietate sacramentum ipsum tractaretur. Secunda
est, eruditio rudium: siue vt facilius ob oculos poneretur, &
in mentibus fidelium magis imprimeretur tam præclarum
Dei donum; neque tantum verbis, sed etiam rebus, factis,
& operibus fideles instruerentur de virtute, & effectibus
tam sacramenti. Tertia est, debiliu auxilium: nempe ad
abigendos & prohibendos demones, ne impedimento sint
sacramentali effectui: adeoque ad tollendum diuinæ gratiæ
obscuro. Earum autem voluntaria omissione peccatum
committi habet: x Richardo & Soto contra Caiet. Greg. à
Valen. tomo 4. disp. 1. 4. quest. 2. puncto 2. colum. 3. Et probat ex
eo quod in Clemen. vnica, De baptismo, talis iubetur gra-
uiter puniri ab Episcopo. Inde enim sequitur ipsum graue,
arque adeo mortale peccatum esse, de quo Natarrus in En-
cicli. 2. p. 22. n. 7. Pro quo facit, quod Spiritus sanctus discipli-
næ effugiat factum Sapien. 1. quodque D. Tho. 3. par. quest.
69. art. 9. inter modos fictionis impediens effectum bap-
tismi ponat, quod quis celebret tale sacramentum non ser-
uando ritum Ecclesiæ. Id quod, prout Saurez monet in com-
mentariis, pertinet tum ad ministrantem baptismum: tum
etiam ad suscipientem, quando vult finetali ritu baptizare,
aut aliquo modo cooperatur ministro sine tali ritu bap-
tizanti, nulla interueniente necessitate excusante. Et certe il-
lis ipsas ceremonias, vt res non leues, sed magni momenti,
plurimi faciendas esse, magnoque in honore habendas Ca-
techismus iussu Concilij Triden. editus in c. De baptismo,
versus finem ostendit, tum ex autoritate instituentium,
qui fuerunt Apostoli, prout eorum antiquitas ostendit, de
qua constat ex Authoribus quos citant Saurez disput. 30.
sect. 2. Bellarm. lib. de baptis. cap. 25. & sequentibus, Gregori-
a Valen. tomo 4. disp. 4. quest. 1. puncto 4. sub finem, & in sequen-
ti quest. sexta: tum etiam ex præstantia finis, in quem sunt
instituta: nempe vt sacramentum maiori religione, & sancti-
tate administraretur, ac veluti ante oculos ponerentur præ-
clara illa dona, quæ in eo continentur, & in fidelium ani-
mas, passionis Christi merito, infunduntur.

Varie autem sunt quidem ceremoniæ, quibus Ecclesia
in baptisni administratione vitur: omnes tamen ad tria ca-
pita reduci possunt, vt in eodem catechismo additur. Quo-
rum primum sit illarum, quæ seruantur antequam acceda-
tur ad baptisni fontem. Alterum earum, quæ adhibentur
cum ad ipsum fontem ventum est. Tertium earum, quæ
peracto iam baptismo addi solent: quibus ibidem sufficien-
ter instruitur Parochus: pro quibus Bellarminus authorita-
tes antiquorum habet loco citato. Nos vero adiungemus
documenta pro quotidiana praxi.

Documenta notanda pro quotidiano vsu ceremo-
niarum baptisni.

Primum est: si urgente mortis periculo baptizetur domi
infans sine ceremoniis illis, quas liber ritualis habet, eas
debere à Parocho postea suppleri in Ecclesia. Pro quo Hen-
ricus lib. 1. Theolog. moralis cap. 11. §. 4. lit. A. & lib. 2. cap. 13.
§. 1. lit. B. & cap. 15. §. 4. lit. I. in margine auctores citat. Et
confirmatur, ex eo quod statuitur in Concil. Trid. sess. 7. de
sacram. in genere, can. 13. his verbis: Si quis dixerit receptos,
& approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in solemnî sacra-
mentorum administratione adhiberi consuetos, aut con-
temni, aut sine peccato à ministris pro libito omiti: aut in
nouos alios, per quemcumque Ecclesiæ pastorem mutari
posse, anathema sit. Vbi aduerte quod aliis citatis monet
Henricus, loco postremo ex memoratis: si baptismus collatus
cum solemnitate deprehendatur fuisse inualidus, non tan-
tum ipsum, sed etiam ipsius solemnitatem repetendam esse.
Et ratio dari potest, quod sublato subiecto tollatur acci-
dens.

Secundum est: quod uis tempus iam censerî aptum sacra-

mento baptisni: atq; adeo infantem quam primum potest,
sine mortis periculo, & adultum cum primum fuerit suffici-
enter instructus, ac dispositus, baptizandum esse; nec diffe-
rendum baptismum, nisi urgente necessitate. Hoc D. Gre-
gorij Nazianzeni, & D. Basilij autoritate confirmatum
habet Saurez in citata sect. 2. colum. 3.

Tertium est: quod idem consequenter habet, & statu-
tum est in Clemen. vnica, De baptisno: non licere (immo
peccatum mortale esse ex Nau. in Euch. cap. 22. n. 7.) baptizare in
priuatis domibus, sed dumtaxat in Ecclesiis, in quibus sunt
fontes ad id specialiter deputati: nisi baptizandi sint Re-
gum, vel Principum liberi, quibus in eo casu valeat deferri,
aut necessitas emerferit, propter quam nequeat absque pe-
riculo ad Ecclesiam accessus haberi. Principum autem in-
tellige non quorumcumque, sed eorum, qui cum superio-
rem non agnoscant. Regibus fere æquiparatur, vt notat Sa-
urez, conuenienter gl. 1. ad eandem Clemen. ver. b. Reg. m.

Quartum est: communem vsum obtinuisse, vt minister
baptizaturus solemniter, amictus sit saltem superpelliceo,
& stola, de quo ibid. etiam Saurez.

Quintum est (quod id in sequenti col. 4. communem quo-
que vsu obtinuisse notat) vt licet quæcumque aqua vera &
naturalis satis sit ad validitatem baptisni, vt habitum est in
principio tertij capituli: tam excepto casu necessitatis, ad il-
lum non assumatur alia aqua, quam prius benedicta, ac conse-
crata benedictione, & consecratione, quæ solent fieri in vi-
gilijs Paschæ, & Pentecostes. Quo tempore talis aqua (er-
uans maxime præparatur pro baptisno solemnî) solet accipi, & in
domibus seruari, vt si quæ necessitas urgeat priuatum bap-
tizandi, perficiatur ex ea baptismus.

Sextum est (de quo Henricus 2. lib. 3. cap. 15. §. 1. & 2. alius in
margine citat) ipsa susceptione baptisni fieri professionem
religionis Christianæ, & obligationem contrahi permanen-
di semper, non tantum in fide: sed etiam in obedientia sanctæ
matris Ecclesiæ. Pro quo facit Concil. Triden. in sess. 7. De
baptis. can. 7. & 8. neque opus esse ad eam obligationem, vt
infans habuerit proprium actum credendi, aut promitten-
di, neque vt in adulta ætate interrogetur, an nouo consen-
satum habeat, quod patrinus pro illo pronisit. Ad quod
facit adhuc Concil. Triden. vide in can. 13. & 14. Videri po-
test Saurez tom. tertio disput. 25. sect. 2.

Septimum est: circa ceremoniam tam, qua præter bap-
tizantem & baptizatum adhibetur alia persona, quæ bap-
tizatum suscipit de manu baptizantis: notandum esse
primo, talem ceremoniam antiquam esse & rationabi-
lem, vt videre est apud D. Thom. 3. par. quest. 67. art. 7.
iuncto Saurez commentario: in quo hæretice non est nostri in-
stituti. Secundo, sic suscipientem teneri ad susceptum instru-
endum de rebus fidei, & morum, necessariis ad salutem ip-
sius, ex D. Tho. in sequenti art. 8. quia in eo assumptis sibi mu-
nus pædagogicæ quod tenetur exequi quando necessitas exi-
git: vt quando baptizatus parentes habet infideles, vel sus-
pectos in moribus (prout habet Syluester in verbo, Catechismus,
quest. 3.) vel ita negligentes vt illum de necessariis ad salu-
tem non instruant. Non est autem perpetua obligati-
o: sed, vt in commentario sequente art. 8. sub initium Saurez. habet,
si semel facta sit sufficienter instructio, cessabit eiusmodi
obligatio susceptoris, quia baptizatus censetur exiisse ex
statu infantis, in quo egebat pædago. Tertio congruen-
ter cap. Non plures, De consecr. dist. 4. & cap. Quamuis,
De cognitione spirit. in sexto, statutum esse in Concil. Tri-
dent. sess. 24. cap. 2. De reform. matrimonij. vt vnus, vel vna
tantum: aut ad summum vnus & vna baptizatum de sacro
fonte suscipiant: ne scilicet inter plures cognatio spiritualis
contrahatur; de qua dicendum erit cum de matrimonio.
Quarto, neminè qui baptizatus non sit, posse de baptismo
suscipere alterum, ex cap. In baptisnate, De consecr. dist. 4.
quia scilicet non est aptus ad explendum munus ad quod
assumeretur. Quod idem eadem ratione dicendum est
de hæretico, ac etiam de pæro adhuc rudi. Idem etiam
de Abbate, & de Monacho, ex cap. Non licet, ead. dist. 4.
Attamen si contingat ipsos tale munus suscipere, tene-
buntur ei satisfacere, prout notat Syluester in
verbo, Baptisnus, §.
quest. 5.

NAL
XIS
P
V

36.